

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

Nr

LUBUSKIE

842

1. Obiekt

KOŚCIÓŁ PROPARAFIALNY P.W. MATKI BOSKIEJ RÓŻAŃCOWEJ

2. Czas powstania

1898 r

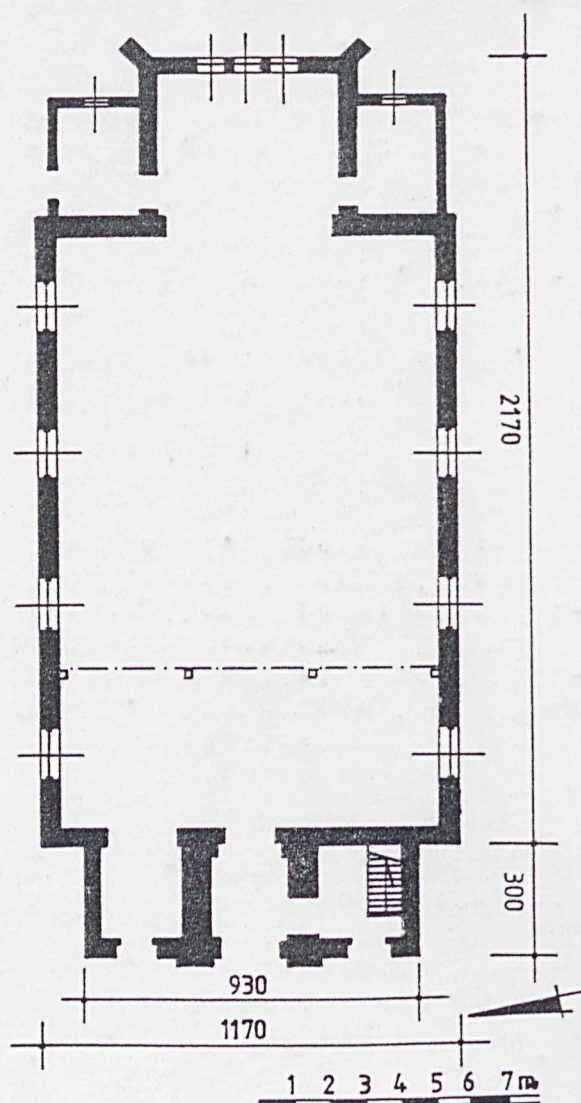
3. Miejscowość

D R E Z D E N K O

11. Zd

1.

4. Adres

Drezdenko
ul. Żeromskiego 16
p-ta 66-530

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo gorzowskie

gmina m. Drezdenko

pow. Strzelce-Drezdenko

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Driesen

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo zielonogórskie

powiat Strzelce Krajeńskie

8. Właściciel i jego adres

Parafia rzym-katolicka
p.w. MB Różańcowej
w Drezdenku
ul. Plac Kościelny 2

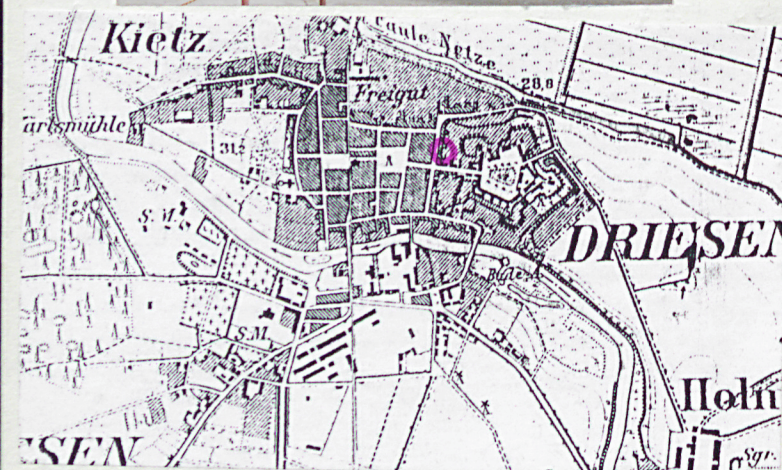
9. Użytkownik i jego adres

Parafia rzym-katolicka
p.w. MB Różańcowej
w Drezdenku
ul. Plac Kościelny 2

10. Rejestr zabytków

Nr

L-308/8 data 6.04.2009

1891r

O r i e n t a c j a

Drezdenko to stosunkowo duże miasto /ok. 11 tys. mieszkańców/ oddalone ok. 45 km na wschód od Gorzowa Wlkp.; od 1976 r. siedziba UMIG. Miasto usytuowane jest na północnym skraju Puszczy Noteckiej, w widłach Starej i Nowej Noteci; ok. 1 km na północ zlokalizowane jest Nowe Drezdenko, przyłączone do miasta w 1967 r. Drezdenko posiada dogodną komunikację drogową w kierunku: Strzelec Krajeń., Gorzowa, Skwierzyny, Międzychodu, Krzyża; stacja kolejowa w Nowym Drezdenku zapewnia połączenie na trasie Krzyż - Kostrzyn.

S y t u a c j a

Kościół propoazafialny p.w. Matki Boskiej Różańcowej zlokalizowany jest we wschodniej części miasta /tzw. Nowe Miasto/, przy ul. Żeromskiego 16, w zwar- tym ciągu zabudowy. Działka siedliskowa ustgowana po wschodniej stronie uli- cy, niewielka, prostokątna, wygradzona od frontu płotem metalowym /kutym/ na ceglanej podmurówce, z ceglanymi filarami i 2-skrzydłową bramą; od wscho- du działka wygradzona płotem sztachetowym. Kościół stanowi jedyny element kompozycji architektonicznej, zorientowany szczytem do ul. Żeromskiego; przed frontem kościoła kilka modrzewi.

M a t e r i a ł, t e c h n i k a, k o n s t r u k c j a :

Posadowienie - na kamienno-ceglanych ławach fundamentowych; cokół z dwóch warstw regularnych ciosów granitowych i jednej warstwy cegły ceramicznej, o wys. 40-60 cm nad poziomem gruntu.

Ściany - obwodowe murowane z cegły ceramicznej /wiązanie krzyżowe/, nietyn- kowane, licowane i starannie spoinowane. Ściany obwodowe o zróżnicowanym przekroju: wieża - 90 cm, korpus, prezbiterium - 60 cm, pastoforia - 40 cm. Od wewnątrz ściany pokryte gładkimi tynkami wapiennymi, malowane frabami kredowymi, o zróżnicowanych odcieniach /korpus - różowy, prezbiterium - jasnoniebieski i ultramaryna/ oraz olejnymi - lamperia w obrębie sali koś- cielnej.

Ściany wieży wyprawione od wewnątrz surowymi tynkami wapiennymi.

Stropy, sklepienia: Nad salą kościelną strop drewniany, belkowy nagi /dwu- spadowy/, z odsłoniętymi elementami więźby dachowej. Belki stropowe ułożone są na dolnych zastrzałach, które wspierają słupy podpory stolcowej; na bel- kach deskowa powała. Odsłonięte elementy więźby dachowej oraz stropu z ob- róbką snycerską, o sfazowanych i malowanych na czerwono krawędziach; połą- czenia słupów podpory stolcowej i belek stropowych wzmocnione ozdobnie uk-

ształtowanymi płaskownikami kowalskiej roboty.

c.d. wkładka nr 1

H i s t o r i a

Początki katolickiej parafii w Drezdenku wiążą się z powstałą tu ok. 1862 r. prywatną szkołą katolicką.

W 1867 r. katolicy mieszkańcy Drezdenka /ok. 100 osób/ zaku- pili przy ul. Nowej /Neue Str - obecnie ul. Żeromskiego/ dom nr 15, w którym urządzili szkołę i kościół. Początkowo świątynia ta należała do parafii w Gorzo- wie, wchodzącej w skład archi- diecezji wrocławskiej.

W 1879 r. przy kościele i szkole katolickiej w Drezdenku pracował wikary Willmich. Parafia katoli- cka erygowana została 4.01.1895 i liczyła 408 osób.

Obeany kościół poświęcony został 26.10.1898 r, prawdopodobnie bezpośrednio po wybudowaniu.

Po II wojnie światowej świątynia zachowała status kościoła para- fialnego, dając również tytuł Matki Boskiej Różańcowej całej parafii. Z czasem siedzibą para- fii został dawny kościół ewange- licki przy Pl. Kościelnym.

Jest to kościół murowany, cegla- ny, salowy, z wyodrębnionym-po stronie wschodniej-niewielkim, trójbocznie zamkniętym prezbi- terium oraz strzelistą wieżą, z ostrosłupowym hełmem przy szczy- cie zachodnim.

W sensie architektonicznym jest to kościół neogotycki.

<p>14. Kubatura</p> <p>ok. 2.200 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa zabudowy</p> <p>275 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>kościół katolicki</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>kościół katolicki</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Bezpośrednio po II wojnie światowej naprawiono i prze-robiono organy. W l. 70-tych odmalowano wnętrze świąty-ni oraz wykonano nowe freski. W 1983 r zamontowano nowe witraże oraz wymieniono pokrycie dachu, zastępując da-chówkę blachą ocynkowaną.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Ogólny stan techniczny budynku dobry, brak widocz-nych zagrożeń konstrukcyjnych.</p> <p>Niewielkie spękania ścian i powierzchniowa korozja cegieł.</p>	
		<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Kościół parafialny p.w. MB Różańcowej jest ele-mentem waloryzującym krajobraz miasta, stanowi dominantę architektoniczną w obrębie ul. Żerom-skiego oraz typowy przykład neogotyckiego budow-nictwa sakralnego z kon. XIX w.</p> <p>Należy dążyć do zachowania pierwotnej bryły, formy dachu oraz kompozycji architektonicznej elewacji, ze szczególnym uwzględnieniem rytmu i formy otwo-rów okiennych, drzwiowych, a także gzymsów, fry-zów i blend.</p> <p>Obiekt winien być wpisany do rejestru zabytków.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Biblioteka

D. Neesemann, R. Schütt, Zahlen aus der Entwicklung Driesens, "Heimatkalendar für den Kreis Friedeberg", 16:1931.

A. Reckling, Geschichte der Stadt Driesen /Neumark/. Sonderabdruck aus dem Archiv der "Brandenburgia" Gesellschaft für Heimatkunde der Provinz Brandenburg, Bd. IV, Berlin 1898.

E. Keyser, Deutsches Städtbuch, Bd. I, Nordostdeutschland, Berlin 1939.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)
Mapa sztabowa Drezdenka /Driesen/ z 1891 r - ksero
wg negatywu syg. 2148/R z Prac. Fot. PKZ Sz-n.

24. Uwagi różne

Karta ewid. nr 398

25. Opracował

tekst mgr Waldemar Witek, VII.1994 r., BSiDK Sz-n

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki mgr W. Witek, mgr C. Nowakowski, VII.1994 r.,

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. mgr Cezary Nowakowski, V-IX.1994 r., BSiDK

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów PSOZ w Gorzowie Wlkp.

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach dat, imiona i nazwiska wypełniających

Państwowa Służba Ochrony Zabytków
ODDZIAŁ OCHRONY ZABYTKÓW
ul. Jagiellońska 10
66-413 Gorzów Wlkp.
tel./fax 236-12, 75-295

Władysław Chrostowski
195/05/09

27. Załączniki

3 wkładki

1. Miejscowość D R E Z D E N K O	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PROPARAFIALNY P.W. MB RÓŻAŃCOWEJ	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) tekst, sytuacja, orientacja, foto
-------------------------------------	---	---

c.d. rubr. nr 13

Nad prezbiterium ceramiczne sklepienie krzyżowo-żebrowe /żebra nietynkowane, z polichromowanym wątkiem ceglany/, z malowanymi podniebieniami /w kolorze ultramaryny/.

Nad kruchtą i północną przybudówką wieży ceramiczne sklepienia krzyżowe, wyprawione gładkimi tynkami wapiennymi. W pastoforiach stropy belkowe, z deskowym pułapem i podsufitką na matach trzcinowych.

W obrębie wieży stropy drewniane, belkowe.

Wieżba dachowa - drewniana, krokwiowo-płatwiowa /kalenicowa, pośrednie, stopowe/, z pojedynczą podporą /ścianą/ stolcową, ze wzmocnieniem kleszczowym. Poszczególne wiązary usztywnione parami krótkich zastrzałów /pod kleszczami/ i długimi zastrzałami /poniżej kalenicy/. Stopy krokwi wsparte zaciosami na murłatach. Elementy więźby dachowej o niewielkich przekrojach i mechanicznej obróbce budulca /krokwie 10x14 cm, zastrzały i płatwie 20x20 cm, podpory stolcowe 20x23 cm/. Połączenia ciesielskie wzmocnione metalowymi śrubami.

Pokrycie - dachy kościoła oraz wież pokryte ocynkowaną blachą, malowaną farbą olejną w kolorze szarym i łączoną "w rąbek". Krawędzie połaci dachu zabezpieczone orannowaniem, wykonanym z blachy ocynkowanej.

Podłogi: W obrębie nawy posadzka z białych i brązowych płytek kamionkowych w układzie romboidalnym; pod ławkami posadzka z cegły ceramicznej. W zakrystii podłoga deskowa wyłożona winigamem. W prezbiterium posadzka z płytek kamionkowych w kolorze kremowym z obramieniem.

Schody - na emporę umieszczone w obrębie południowej przybudówki wieży, z bloków kamiennych, zabiegowe /kręcone, z metalową balustradą. W obrębie wieży drewniane schody drabiniaste.

Okna - otwory okienne w formie stojących prostokątów, z ostrołukowymi nadprożami, z obramieniem z kształtek ceramicznych, ze schodkowymi podokiennikami. Przeszklenie o charakterze witrażowym /po 1983 r/, stałe, ramy metalowe, z trzema poziomami płaskowników, szybki romboidalne, kolorowe, łączone w ołów. W zakrystii niewielkie okienko z witrażem figuralnym. W prezbiterium okno w formie triforium, ujęte wspólnym, ostrołukowym nadprożem, z pseudolaskowaniem. Otwory akustyczne wieży zabezpieczone stałymi, drewnianymi żaluzjami.

Drzwi frontowe /w przyziemiu wieży/ dwuskrzydłowe, ramowo-deskowe, zawieszone na ozdobnie opracowanych zawiasach hakowo-pasowych kowalskiej roboty, zaopatrzone w masywny zamek puszkowy z trybowaną blaszaną klamką i ozdobnie wycięty szyldzik; nad śłemeniem nadświetle z witrażowym przeszkleniem.

W przybudówkach wieży drzwi jednoskrzydłowe, o analogicznej konstrukcji, ale bez nadświetla.

Drzwi do zakrystii - jednoskrzydłowe, ramowo-klepkowe, zawieszone na trzpieniowych zawiasach, z pierwotnymi okuciami. Pomiędzy kruchtą a nawą drzwi 2-skrzydłowe, ramowo-płycinowe, z naświetlem; płyciny z ozdobnym /arkadowym/ listwowaniem.

R z u t

c.d. wkładka nr 2

Wkładkę założył: mgr W. Witek, VII.1994 r.,
(imię, nazwisko, data)

PSOZ w Gorzowie Wlkp.

Miejsce przechowywania negatywów:

1. Miejscowość D R E Z D E N K O	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PROPARAFIALNY PW MB RÓŻAŃCOWEJ	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) tekst, fotografie
-------------------------------------	---	---

c.d. rubr. nr 13

Korpus nawowy założony został na planie prostokąta, zorientowanego na osi E - W, o wymiarach 1740 x 1170 cm; front skierowany w kierunku zachodnim, w stronę ul. Żeromskiego. Po wschodniej stronie kościoła usytuowane jest prezbiterium, o rzucie prostokąta /500 x 600 cm/, z dwoma, bocznymi pastoforiami /260 x 320 cm/. Po stronie zachodniej do korpusu nawowego dostawiona jest wieża, założona na planie kwadratu o boku 380 cm, z bocznymi przybudówkami o wym. 300 x 270 cm. Wejścia do wnętrza świątyni umieszczone są w zachodnich ścianach wieży i flankujących ją przybudówek.

B r y ł a

Obiekt charakteryzuje się rozczłonkowaną bryłą. Korpus nawowy w formie leżącego prostopadkościanu, nakrytego wysokim dachem 2-spadowym; wysokość całkowita wynosi 1100 cm, stosunek wysokości ścian do wysokości dachu 6:5. Prezbiterium w formie stojącego prostopadkościanu, nakrytego trzypołaciowym dachem namiotowym, o wys. 860 cm. Prostopadkościenne pastoforia /wys. 580 cm/ nakryte są wysokimi daszkami dwupołaciowymi, ostrosłupowymi. Wieża w formie stojącego, smukłego prostopadkościanu /o podstawie kwadratu/, zwieńczona strzelistym hełmem ostrosłupowym; wysokość całkowita wynosi ok. 2100 cm. Korpus nawowy, prezbiterium i pastoforia są jednokondygnacyjne; wieża 4-kondygnacyjna; przybudówki - dwukondygnacyjne. Obiekt nie jest podpiwniczony.

E l e w a c j e

Elewacje kościoła proparafialnego w Drezdenku charakteryzują się typowymi rozwiązaniami neogotyckimi. Fasada 3-osiova /przyziemie wieży i dwie przybudówki/, zaakcentowana strzelistą formą wieży pod ostrosłupowym hełmem. Elewacje ścian długich 4-osiove, lustrzanie symetryczne. Elewacja wschodnia 3-osiova, zaakcentowana zróżnicowaną bryłą prezbiterium i pastoforiów. Wertykalizm obiektu podkreślony strzelistą formą wieży, ostrosłupowymi otworami okiennymi, przynaróżnymi sterczynami obeliskowymi oraz zestopniowanymi przyporami. Detal architektoniczny o prostych formach, głównie gzymsy schodkowe i kostkowe; w obrębie wieży fryzy szewronowe, arkadowe oraz ostrosłupowe blendy. Faktura i kolorystyka elewacji podkreśla naturalne walory cegły ceramicznej, o regularnym wiązaniu krzyżowym.

W n ę t r z e

Wnętrze kościoła skład się z: korpusu nawowego /74% powierzchni zabudowy/, prezbiterium, dwóch pastoforiów, kruchty w przyziemiu wieży i dwóch flankujących przybudówek /w tym klatka schodowa/. Wnętrze utrzymane w stylu neogotyckim, o rustykalnych formach. Wystrój malarski wykonany po 1945 r, utrzymany w tonacjach pastelowych; wszystkie otwory okienne i drzwiowe mają odsłonięty watek ceglany.

Wkładkę założył: mgr W. Witek, VII.1994 r.,

(imię, nazwisko, data)

c.d. wkładka nr 3

PSOZ w Gorzowie Wlkp.

Miejsce przechowywania negatywów:

2.

3.

4.

1. Miejscowość D R E Z D E N K O	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PROPARAFIALNY P.W. MB RÓŻAŃCOWEJ	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) tekst, spis foto
-------------------------------------	---	--

c.d. rubr. nr 13

Sala kościelna opięta od zachodu emporą muzyczną, wspartą na 4 słupach z ozdobnym mieczowaniem; balustrada płycinowa, pełna, malowana.

W y p o s a ż e n i e - sprzed 1945 r

Ołtarz główny - w formie tryptyku, neogotycki, zdobiony wimpregami z pinaklami; w środkowym polu obraz MB Różańcowej, olej na płótnie; po bokach dwie, polichromowane figury /św. Krzysztof i św. Agnieszka/, kon. XIX w. Dwa ołtarze boczne, -o analogicznej formie, z bogatą ornamentyką ażurową, z dwiema figurami /rzeźba polichromowana/ Pana Jezusa i św. Józefa, kon. XIX w. Ambona - drewniana /dębina/, w formie ośmiobocznego kielicha, nakrytego baldachimem z pinaklami, kon. XIX w. Empora muzyczna - drewniana, wsparta na 4 słupach, z płycinową balustradą /pełną/, zdobioną ornamentem akan-towym oraz czterolistnymi rozetami; w czterech rozetach malowane postacie aniołów. Prospekt organowy, - trójdzielny, neogotycki; manual firmy Opus z pocz. XX w. Ławki - drewniane, o profilowanych policzkach i prostych zapleczkach, z kon. XIX w. Cztery ośmioramienne świeczniki elektryczne, mosiądz, pocz. XX w. Dzwon spiżowy - zawieszony na kozłowej, metalowej dzwonnicy, o średnicy 90 cm, wykonany w pracowni Fr. Schillinga w Apolda w 1901 r.

I n s t a l a c j e : elektryczna, odgromowa.

Spis fotografii

1. Kościół parafialny w Drezdenku /ul. Żeromskiego/	- widok ogólny od zachodu/wscho
2.	- widok ogólny od połud-wscho
3.	- elewacja południowa
4.	- elewacja północna
5.	- prezbiterium z pastoforiami w szczycie wschodnim
6.	- wnętrze, widok ogólny w kierunku ołtarza
7.	- ołtarz główny, neogotycki z obrazem MB Różańcowej
8.	- wnętrze, widok ogólny w kierunku empory muzycznej

Wkładkę założył: mgr W. Witek, VII.1994 r.,
(imię, nazwisko, data)

PSOZ w Gorzowie Wlkp.

Miejsce przechowywania negatywów:

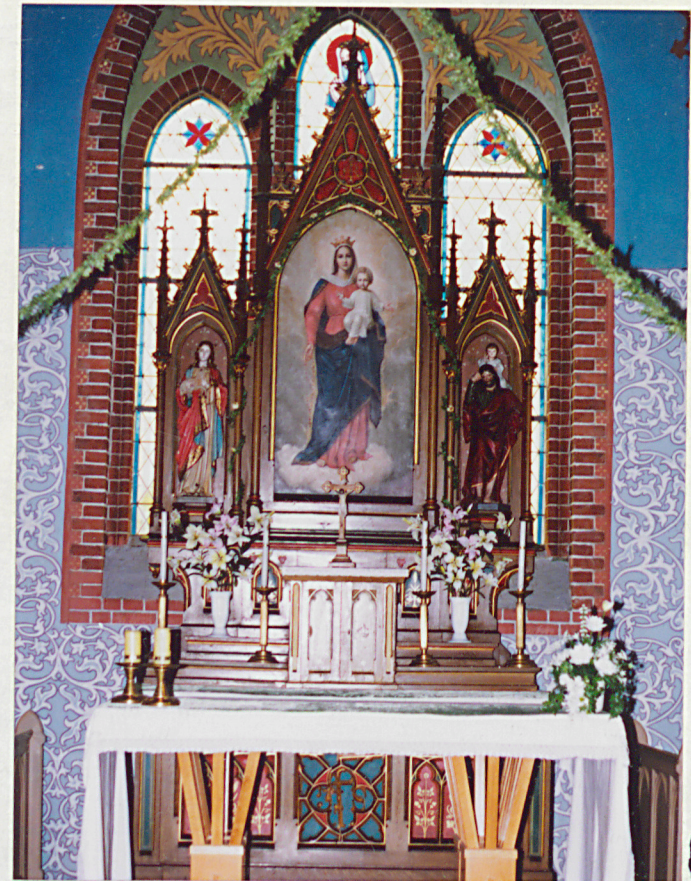
5.

6.

8.

7.